

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА
СПОРТУ УКРАЇНИ**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ I - II рівнів акредитації,
які здійснюють підготовку на основі базової загальної середньої освіти

Київ-2011

ВАРІАНТ II (54 ГОДИНИ)

Загальний обсяг годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки студентів
2	<p>Вступ</p> <p>Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно - географічних факторів на розвиток історії України.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>Ознайомлення</i> студентів із завданнями і структурою курсу, проблемами періодизації історії України, впливом природно-географічних факторів на розвиток України.</p> <p><i>визначає</i> проблеми періодизації курсу, характеризує вплив природно-географічних факторів на розвиток України;</p> <p><i>порівнює і оцінює</i> історіографічні джерела з курсу історії України.</p>
2	<p>2. Найдавніша історія України.</p> <p>Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос. Розселення первісних людей. Мідний вік та епоха бронзи. Неолітична революція. Пам'ятки трипільської культури. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України. Залізний вік: формування цивілізованого суспільства . Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я.</p> <p>Східні слов'яни на території України. Розселення східних слов'ян. Війни з Візантією та їх наслідки. Економіка і соціальні відносини східних слов'ян. Передумови утворення держави у східних слов'ян.</p> <p>Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про</p>	<p>Студент (студентка)</p> <p><i>визначає</i> період найдавнішого розвитку в історії України;</p> <p><i>показує на карті</i> розселення східних слов'ян, територію кочових народів, східців, сарматів;</p> <p><i>встановлює</i> етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами;</p> <p><i>характеризує</i> передумови утворення держави у східних слов'ян.</p> <p><i>порівнює і оцінює</i> історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен.</p>

	етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос.	
2	<p>3. Утворення і розвиток держави Київська Русь.</p> <p>Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці IX-X ст. Розквіт Київської Русі наприкінці X- I половині XI ст. Запровадження християнство. Історичне значення християнізації Русі. Політична система. Соціально – економічний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Русь і кочівники.</p> <p>Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств. Культура Руської держави. Проблема формування народностей у Руській державі.</p>	<p>Студент (студентка)</p> <p><i>показує</i> на карті територію Київської Русі;</p> <p><i>складає</i> політичні портрети князів Київської Русі;</p> <p><i>визначає</i> основні етапи розвитку держави;</p> <p><i>аналізує</i> основні етапи економічного розвитку Київської Русі;</p> <p><i>формує</i> власні погляди на християнізацію Русі;</p> <p><i>визначає</i> причини і етапи феодальної роздробленості;</p> <p><i>порівнює</i> різні точки зору на проблеми формування народності у Руській державі;</p> <p><i>описує</i> явища і пам'ятки культури цього періоду.</p>
2	<p>4. Галицько-Волинська держава.</p> <p>Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII - першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів, Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.</p>	<p>Студент (студентка)</p> <p><i>показує</i> на карті Галицьке і Волинське князівства і Галицько-Волинську державу;</p> <p><i>визначає</i> хронологію і послідовність явищ економічного, політичного і культурного життя Галицько-Волинської держави;</p> <p><i>складає</i> історичні портрети князів Галицько-Волинської держави;</p> <p><i>характеризує</i> причини занепаду Галицько-Волинської держави;</p> <p><i>аналізує</i> зовнішню і внутрішню політику галицько – волинських князів і дає їм власну оцінку.</p>
2	<p>5. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV -</p>	<p>Студент (студентка)</p> <p><i>спираючись на карту характеризує</i> завоювання Галицько-</p>

	<p><i>перша половина XVII ст.).</i></p> <p>Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно-релігійні рухи кінця XVI – першої половини XVII століть. П.Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу.</p> <p>Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі. Основні етапи розвитку козацької державності. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К.Косинського і С.Наливайка, Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і тагарами. Гетьман П.Сагайдачний. Хотинська війна Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань.</p>	<p>Волинського князівства Польщею; визначає передумови польсько-литовської інтеграції. Обґрунтовує причини включення українських земель до складу Литовської держави; висловлює власну думку на розвиток України у складі Литовсько-Руської держави; визначає причинно-наслідкові умови що привели до утворення Речі Посполитої і включення українських земель у складі Польщі; аналізує причини, що привели до утворення українського козацтва; характеризує основні етапи розвитку козацької держави; називає причини поразки козацьких повстань.</p>
2	<p>6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави.</p> <p>Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького.</p>	<p>Студент (студентка) визначає причини і хронологію подій Визвольної війни середини XVII ст.; показує на карті територію воєнних дій; визначає події відновлення української державності; узагальнює основні факти, що привели до підписання Переяславської угоди і перехід України під аристократ Москви;</p>

	<p>Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б.Хмельницького 1654 року. Вхідження України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І.Виговського. Гадацька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі.</p> <p>Історичне значення Визвольної війни українського народу. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.</p>	<p><i>характеризує</i> основні напрями внутрішньої і зовнішньої політики України у 1657-1663 р.;</p> <p><i>формує</i> власну оцінку подій;</p> <p><i>складає</i> політичні портрети видатних діячів періоду Визвольної війни;</p> <p><i>розповідає</i> про Історичне значення Визвольної війни українського народу;</p> <p><i>аналізує</i> становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького</p>
2	<p>7. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII - XVIII ст.</p> <p>Зовнішньоекономічні зв'язки України в другій половині XVII- на початку XVIII століття. Економічне піднесення в Україні після приєднання Північного Причорномор'я.. Активізація зовнішньої торгівлі. Посилення кризових явищ в соціально-економічному житті України внаслідок закріпачення селянства 1783 року.</p> <p>Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І.Самойлович. Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І.Мазепа.. Союз І.Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні - П.Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735-1750). Гетьман К.Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорізької</p>	<p>Студент (студентка) <i>характеризує</i> зародження буржуазних відносин в Україні в XVII ст. і зовнішньополітичні зв'язки України у II половині XVII ст. на початок XVIII ст.;</p> <p><i>вказує</i> причини, що привели до занепаду феодальної системи господарювання;</p> <p><i>узагальнює</i> основні причини, що привели до поділу України на Лівобережну і Правобережну;</p> <p><i>складає</i> політичні портрети Мазепи П. Орлика, О. Розумовського;</p> <p><i>формує</i> власну оцінку на союз І. Мазепи з Карлом XII.;</p> <p><i>порівнює</i> становище українських земель під владою Російської імперії і Речі Посполитої у кінці XVII - XVIII ст.;</p> <p><i>аналізує</i> політичне життя в Україні в другій половині XVII століття.</p>

	<p>Січі 1775 року і скасування козацької автономії.</p> <p>Історичне значення Існування Української Гетьманської держави другої половини XVII-XVIII століття.</p> <p>Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII-XVIII століттях. Визвольні повстання 1702-1704 рр. С.Палій. Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина, Рух опришків. О.Довбуш. Занепад та поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями.</p>	
2	<p>8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у I половині XIX ст.</p> <p>Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав.</p> <p>Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.</p> <p>Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання. У.Кармелюк.</p> <p>Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодієвське братство. Т. Шевченко.</p> <p>Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії (російсько-турецька війна 1806-1812, приєднання Бессарабії до Росії, війна з наполеонівською Францією 1812 року).</p> <p>Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх</p>	<p>Студент (студентка) показує на карті українські землі у складі Російської імперії і Австро-Угорської імперії;</p> <p>характеризує політичний, соціально-економічний розвиток українських земель у складі іноземних держав;</p> <p>доводить закономірність зв'язків між процесами політичного розвитку України та зародженням національного відродження;</p> <p>готує реферати, повідомлення про розвиток України під владою Російської і Австро-Угорської імперій;</p> <p>розповідає про вплив зовнішнього фактору на національне життя в Україні;</p> <p>визначає участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії.</p>

	<p>роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. "Руська трійця". Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада.</p>	
2	<p>9. Українські землі у II половині XIX століття.</p> <p>Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту.</p> <p>Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В.Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні, Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М.Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок пролетарського руху.</p> <p>Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких рухів. І.Франко, М.Грушевський. зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.</p>	<p>Студент (студентка) <i>характеризує</i> політичний і соціально-економічний розвиток українських земель в II половині XIX ст.;</p> <p><i>показує на карті</i> території українських земель, регіони піднесення національного руху;</p> <p><i>доводить</i> закономірність процесів економічного розвитку і зародження національно-політичного руху в Україні.</p> <p><i>характеризує</i> політично-адміністративний статус західноукраїнських земель;</p> <p><i>узагальнює</i> основні факти щодо проведення буржуазних реформ 60-70 років;</p> <p><i>аналізує</i> програми політичних партій і <i>дає</i> їм власну оцінку</p> <p><i>формує</i> власну оцінку;</p>
2	<p>Тема 10. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ XX ст.</p> <p>Політичний і соціально – економічний розвиток Україна у складі Росії та Австро-Угорщини..</p> <p>Проблеми становлення та консолідації української нації. Процес</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність явищ економічного, політичного і культурного життя, утворення політичних партій та рухів;</p> <p><i>показує на карті</i> території українських земель, регіони піднесення</p>

	<p>політизації українського суспільства та визвольного руху. Проблеми становлення та консолідація української нації.</p> <p>Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності.</p> <p>Розвиток культури на початку ХХ ст. Освіта. Наука. Видатні вчені. Українська преса та видавництва.</p> <p>Здобутки майстрів літератури та мистецтва.</p> <p>Духовні цінності українців. Церковне життя.</p>	<p>визвольного руху, райони виступів робітників, селян і військових у 1905—1907 рр.;</p> <p><i>описує</i> прояви індустріалізації та модернізації суспільного життя на початку ХХ ст.;</p> <p><i>характеризує і порівнює</i> прояви і процеси модернізації повсякденного життя населення Наддніпрянської України та західноукраїнських земель між собою, а також з аналогічними загальноєвропейськими;</p> <p><i>характеризує</i> політизацію визвольного руху, основні події російської революції на українських землях;</p> <p><i>узагальнює</i> основні факти щодо проведення столипінської аграрної реформи та <i>формулює</i> власну оцінку;</p> <p><i>аналізує</i> програми та діяльність політичних партій і <i>дає</i> їм власну оцінку;</p> <p><i>називає</i> та <i>конкретизує</i> фактами основні риси розвитку духовного життя;</p> <p><i>описує</i> явища і пам'ятки культури цього періоду;</p> <p><i>доводить</i> закономірність зв'язків між процесами формування індустріального суспільства та піднесенням національно-визвольного руху, формуванням національної свідомості і розвитком культури.</p>
2	<p>Тема 11. УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.</p> <p>Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців.</p> <p>Воєнні дії на території України у роки війни.</p> <p>Вплив Першої світлової війни на розвиток буржуазно-демократичної революції в Російській імперії.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>спираючись на карту</i> та інші джерела інформації, <i>характеризує</i> геополітичні плани країн Антанти і Троїстого союзу щодо України,</p> <p><i>показує на карті</i> території, де відбувались воєнні події Першої світової війни;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з;</p> <p><i>порівнює</i> різні точки зору щодо діяльності УЦР у березні — листопаді 1917 р.;</p> <p><i>готує</i> доповіді, повідомлення і реферати про основні події Першої світової</p>

		війни;
6	<p>Тема 12. УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ В 1917—1921 РОКАХ</p> <p>Початок Української революції. Політичні партії в підросійській Україні. Утворення Центральної Ради. Початок українізації армії.</p> <p>Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії.</p> <p>III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР.</p> <p>IV Універсал.</p> <p>Мирний договір у Брест-Литовську. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави.</p> <p>Утворення Директорії. Відновлення УНР. Отаманщина.</p> <p>Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність подій українського державності 1917—1921 рр.;</p> <p><i>показує на карті</i> місця основних подій періоду української державності 1917—1921 рр. та військові дії того часу;</p> <p><i>визначає</i> причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами та процесами періоду визвольних змагань;</p> <p><i>аналізує</i> зміст I і II Універсалів ЦР, <i>визначає</i> та <i>порівнює</i> головні їх ідеї.</p> <p><i>порівнює</i> державний устрій за часів Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР;</p> <p><i>характеризує</i> стосунки УЦР і Тимчасового уряду;</p> <p><i>характеризує</i> внутрішню та зовнішню політику українських урядів та <i>порівнює</i> їх;</p> <p><i>формулює</i> власні погляди та оцінки щодо діяльності Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР;</p> <p><i>описує</i> соціально-економічне становище, повсякденне життя, настрої населення та психологічний клімат у суспільстві цієї доби;</p> <p><i>порівнює</i> та <i>оцінює</i> різні точки зору щодо причин поразки визвольного руху, втрати державності та їх наслідків;</p> <p><i>обгрунтовує</i> власну позицію з цього питання, <i>пише</i> історичне есе;</p> <p><i>складає</i> політичні портрети видатних діячів Української революції 1917—1921 рр.</p>
2	<p>Тема 13. УКРАЇНСЬКА РСР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921—1928рр.)</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічні межі періоду економічної та соціальної стабілізації в Україні та <i>співвідносить</i> їх з аналогічним періодом в країнах Європи та</p>

	<p>Політика «воєнного комунізму».</p> <p>Утворення СРСР. Статус України.</p> <p>Голод 1921—1923 рр. Впровадження непу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки непу.</p> <p>Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація).</p> <p>Релігійне життя в Україні.</p>	<p>світу, <i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій цього періоду;</p> <p><i>показує на карті та пояснює</i> зміни у територіально-адміністративному устрої України у 1921—1928 рр.;</p> <p><i>аналізує, узагальнює</i> факти щодо входження України до складу СРСР та <i>обґрунтовує</i> власну позицію з цього питання, <i>викладає</i> її у формі усної відповіді та історичного есе;</p> <p><i>характеризує і порівнює</i> прояви і процеси стабілізації економічного й соціального життя в Україні за часів непу з аналогічними загальноєвропейськими та світовими;</p> <p><i>узагальнює</i> основні факти щодо непу в Україні та <i>формулює</i> власну оцінку цієї політики;</p> <p><i>визначає</i> сутність політики українізації, <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо її оцінки;</p> <p><i>визначає та обґрунтовує</i> зв'язки між основними тенденціями розвитку культури і духовного життя.</p>
4	<p>Тема 14. ЗАКРІПЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ (1929—1938рр.)</p> <p>Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання.</p> <p>Хлібозаготівельні кризи 1927—1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян.</p> <p>Голодомор 1932—1933 рр. в Україні. «Закон про п'ять колосків». Хлібозаготівлі та їх суть. Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Закон України «Про Голодомор 1932—1933 рр. в Україні».</p> <p>Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження».</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічні межі періоду в Україні та <i>співвідносить</i> їх із подіями і процесами в країнах Європи та світу, <i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій цього періоду;</p> <p><i>показує на карті</i> місця, пов'язані з подіями періоду у суцільної колективізації та голодомору, основні індустріальні об'єкти;</p> <p><i>описує та порівнює</i> зрушення у повсякденному житті різних верств українського населення;</p> <p><i>аналізує, узагальнює</i> факти і щодо причин та наслідків процесу закріплення радянської влади, <i>обґрунтовує</i> власну позицію з цього питання, <i>викладає</i> її у формі усної відповіді та історичного есе;</p> <p><i>визначає</i> сутність політики колективізації, розкуркулювання;</p> <p><i>узагальнює</i> основні факти голодомору в Україні та <i>формулює</i> власну оцінку</p>

	<p>Політика держави щодо церкви та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.</p>	<p>цих подій;</p> <p><i>характеризує</i> культурні процеси та <i>оцінює</i> підсумки культурницької діяльності більшовиків;</p> <p><i>визначає</i> та <i>обґрунтовує</i> зв'язки між закріпленням радянської влади і масовими репресіями в Україні та зрушеннями у повсякденному житті й масовій психології, «розстріляним відродженням» та основними тенденціями в культурному житті.</p>
<p>2</p>	<p>Тема 15. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921—1939 рр.</p> <p>Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення.</p> <p>Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українські політичні партії. Культурне життя.</p> <p>Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя.</p> <p>Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій на західноукраїнських землях цього періоду, <i>співвідносить</i> їх із подіями і процесами в радянській Україні, країнах Європи;</p> <p><i>показує на карті</i> західноукраїнські землі, що увійшли до складу Польщі, Румунії та Чехословаччини, регіони, охоплені підлільним націоналістичним рухом;</p> <p><i>характеризує</i> і <i>порівнює</i> явища і процеси економічного розвитку, суспільного та повсякденного життя на західноукраїнських землях із проявами суспільного та повсякденного життя в УРСР за часів непу та закріплення радянської влади;</p> <p><i>описує</i> та <i>порівнює</i> зрушення у повсякденному житті різних верств українського населення у складі різних держав;</p> <p><i>аналізує, узагальнює</i> факти та різні точки зору, <i>визначає</i> причини та наслідки важливих подій і явищ політичного, соціального та культурного життя західноукраїнських земель, причини створення УВО та ОУН, <i>формулює</i> власні оцінки цих подій;</p> <p><i>обґрунтовує</i> власну позицію щодо причин виникнення та існування Карпатської України, <i>викладає</i> її у формі усної відповіді та історичного есе;</p> <p><i>визначає</i> та <i>обґрунтовує</i> зв'язки між особливостями правового статусу західноукраїнських земель та національною політикою іноземних держав і зрушеннями у повсякденному, культурному житті й масовій психології.</p>

6	<p>Тема 16. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939—1945рр.). ВЕЛИКА ВІТЧИЗНЯНА ВІЙНА (1941—1945 рр.)</p> <p>Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Становище в Україні в 1939 — у першій половині 1941 р.</p> <p>Напад Німеччини на Радянський Союз. . Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941—1942 рр. Окупація України. Колабораціонізм.</p> <p>Нацистський «новий порядок». Життя населення України в умовах окупації. Колабораціонізм. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Остарбайтери. Життя в евакуації.</p> <p>Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА.</p> <p>Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР татар, греків, вірмен.</p> <p>Завершення вигнання окупантів з України. Внесок українського народу у перемогу у Великій вітчизняній війні. Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Культура в роки війни.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність подій Другої світової війни, початкового її періоду та основні етапи;</p> <p><i>спираючись на карту</i> та інші джерела інформації, <i>характеризує</i> геополітичні плани СРСР та Німеччини щодо України, <i>показує на карті</i> території, де відбувалися воєнні події Другої світової війни і розгортався визвольний рух;</p> <p><i>порівнює</i> ставлення до війни різних верств населення та політичних сил в українських землях;</p> <p><i>описує</i> головні події Другої світової війни;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з війною;</p> <p><i>характеризує</i> та <i>порівнює</i> діяльність національного та радянського антифашистських рухів, <i>дає</i> їм власну оцінку;</p> <p><i>складає</i> характеристики українських військових діячів періоду війни;</p> <p><i>визначає</i> причини створення УПА;</p> <p><i>оцінює</i> внесок України у перемогу антигітлерівської коаліції;</p> <p><i>розповідає</i> про наслідки війни для України, висловлює власну позицію щодо ролі війни у житті людства.</p>
2	<p>Тема 17. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945 — ПОЧАТОК 50-х років)</p>	<p>Студент (студентка):</p>

	<p>Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946—1947 рр. Зміни в житті та побуті населення.</p> <p>Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944—1954 рр.</p> <p>Операція «Вісла».</p> <p>Особливості суспільно-політичного життя. Освіта. Наука. Література і мистецтво.</p>	<p><i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій післявоєнного періоду;</p> <p><i>пояснює на основі карти</i> зміни в адміністративно-територіальному устрої;</p> <p><i>характеризує</i> зовнішньополітичну діяльність УРСР;</p> <p><i>зіставляє</i> різні точки зору щодо цієї діяльності та <i>дає</i> їй власну оцінку;</p> <p><i>визначає</i> умови й особливості післявоєнного періоду в Україні;</p> <p><i>розповідає</i> про життя населення західних областей в умовах опору радянській владі;</p> <p><i>порівнює</i> першу та другу хвилі радянзації західних областей;</p> <p><i>характеризує</i> протистояння радянської влади та визвольного руху в західних областях України;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з відбудовчими процесами та придушенням визвольного руху;</p> <p><i>визначає</i> зв'язки між відбудовчими процесами, особливостями політичного, культурного та духовного життя.</p>
2	<p>Тема 18. УКРАЇНА В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (1953—1964рр.)</p> <p>Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Входження Кримської області до складу УРСР.</p> <p>XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрушова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України на початку 50-х років XX ст.;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з процесами лібералізації суспільства;</p> <p><i>описує</i> прояви процесів лібералізації в різних сферах життя українського суспільства, <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо процесів лібералізації в Україні та <i>дає</i> їм власну оцінку;</p> <p><i>визначає</i> зв'язки між процесами лібералізації суспільства, особливостями політичного життя та явищами у розвитку культури та духовного життя;</p> <p><i>визначає</i> сутність і значення дисидентського руху, <i>характеризує</i> особливості</p>

	<p>Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х — першій половині 60-х рр. XX ст. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення.</p> <p>Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації. «Відлига» в українській літературі та у мистецтві. «Шістдесятництво» в українській культурі.</p> <p>Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Релігійна політика.</p>	<p>його зародження в Україні та його вимоги у порівнянні з міжнародними нормативно-правовими актами щодо захисту прав людини того часу;</p> <p><i>аналізує</i> явища суспільного життя, <i>визначає</i> причини та наслідки лібералізації;</p> <p><i>характеризує</i> основні тенденції в розвитку культури та її вплив на українське суспільство;</p> <p><i>доводить</i>, що процеси лібералізації та дисидентський рух вплинули на зростання національної самосвідомості.</p>
2	<p>Тема 19. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (СЕРЕДИНА 60 — ПОЧАТОК 80-х років XX ст.)</p> <p>Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року. Та його рішення. Згорання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно – адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П.Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП(б) Укравіни. Діяльність В.Щербицького.</p> <p>Русифікація.</p> <p>Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х — на початку 80-х років XX ст.</p> <p>Зміни в соціальній та національній структурі населення.</p> <p>Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва.</p> <p>Активізація опозиційного руху в другій половині 60 — на початку 70-х років XX ст. Форми діяльності дисидентів, їхні</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність та зв'язки між головними подіями періоду застою в Україні;</p> <p><i>пояснює на основі карти</i> основні тенденції економічного і соціального розвитку України у 60—80-х роках XX ст.;</p> <p><i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України у другій половині 60 — першій половині 80-х років XX ст.;</p> <p><i>порівнює</i> реформи часів М. Хрущова з реформами другої половини 60-х років XX ст., <i>визначаючи</i> їх причини та наслідки;</p> <p><i>визначає, пояснює</i> поняття «застій», висловлює власні судження щодо цього періоду життя України;</p> <p><i>характеризує та порівнює</i> основні вимоги дисидентського руху в Україні в умовах лібералізації суспільства з вимогами другої хвилі опозиційного руху наприкінці 60 — у 70-х роках XX ст., <i>співвідносить</i> його прояви з міжнародними нормативно-правовими актами щодо захисту прав людини того часу;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з кризовими процесами у суспільстві періоду застою;</p> <p><i>аналізує</i> різні точки зору щодо оцінки періоду застою і його проявів в</p>

	<p>політичні вимоги, боротьба за національне визволення.</p>	<p>Україні;</p> <p><i>визначає</i> власну позицію у питанні про системну кризу радянського суспільства, зв'язки між цими процесами та особливостями політичного життя й суперечливими явищами у розвитку культури та духовного життя в Україні;</p> <p><i>характеризує і пояснює</i> основні чинники, особливості й тенденції розвитку культури другої половини 60 — середини 80-х років ХХ ст.;</p> <p><i>висловлює і аргументує</i> власну точку зору щодо кризи суспільної свідомості та початку формування подвійної моралі радянського суспільства;</p> <p><i>виявляє</i> розуміння про дисидентський рух як нову форму визвольного руху в Україні.</p>
2	<p>Тема 20. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА (1985—1991р.)</p> <p>Перебудова та її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа.</p> <p>Гласність лібералізація. Пожвавлення громадської активності</p> <p>Стан економіки. Рівень життя населення. Розгоргання страйкового руху.</p> <p>Формування багатопартійної системи.</p> <p>Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження.</p> <p>Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Спроба державного перевороту в СРСР.</p> <p>Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій періоду перебудови в Україні та відновлення незалежності;</p> <p><i>складає</i> синхроністичну таблицю подій в Україні, в Європі, у світі;</p> <p><i>показує на карті</i> кордони незалежної України.</p> <p>На основі різних джерел інформації:</p> <p><i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України у другій половині 80 — на початку 90-х років ХХ ст.;</p> <p><i>аналізує та порівнює</i> явища суспільного життя кінця 80 — початку 90-х років ХХ ст., визначаючи причини активізації соціально-політичного життя населення;</p> <p><i>зіставляє</i> різні точки зору щодо процесів перебудови в Україні та дає їм власну оцінку;</p> <p><i>визначає та характеризує</i> причини відновлення незалежності України, розпаду СРСР, <i>аргументує</i> власну позицію;</p>

		<p><i>визначає та описує</i> становище в Україні після розпаду СРСР;</p> <p><i>порівнює</i> процеси і явища суспільного життя в Україні та інших регіонах СРСР у цей період, <i>визначає</i> спільне та особливе;</p> <p><i>характеризує і пояснює</i> основні чинники, особливості й тенденції розвитку українського суспільства на початку 90-х років ХХ ст.;</p> <p><i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з процесами перебудови суспільного життя, відновлення незалежної України;</p> <p><i>визначає</i> зв'язки між процесами перебудови радянського суспільства та особливостями політичного та соціально-економічного життя українського суспільства;</p> <p><i>визначає</i> зв'язок між дисидентським та масовим національно-демократичним рухом.</p>
2	<p>Тема 21. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ</p> <p>Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Участь населення у державотворчих процесах. Прийняття Конституції України (1996 р.). Становлення інституту президентства в Україні.</p> <p>Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція.</p> <p>Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років. Пошуки шляхів стабілізації на початку ХХІ ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.</p> <p>Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжнародні відносини.</p>	<p>Студент (студентка):</p> <p><i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій періоду розбудови незалежної держави;</p> <p><i>пояснює на основі</i> карти співвідношення політичних сил в Україні, <i>показує на карті</i> території України, навколо яких періодично виникає напруженість у відносинах із сусідніми державами.</p> <p>На основі різних джерел інформації:</p> <p><i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України в 90-х роках ХХ — на початку ХХІ ст., <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо процесів розбудови незалежної, демократичної, соціальної, правової держави та <i>дає</i> їм власну оцінку;</p> <p><i>визначає та характеризує</i> основні напрямки зовнішньої політики України в умовах загальноєвропейських та світових процесів інтеграції;</p> <p><i>описує</i> зміни в повсякденному житті та свідомості населення, <i>визначає</i> їх взаємозв'язок з перетвореннями суспільного життя;</p> <p><i>визначає</i> власну позицію щодо суперечливих процесів розбудови незалежної</p>

	<p>Основні чинники та особливості розвитку культури в Україні. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Фізична культура, спорт. Досягнення і проблеми української культури на початку ХХІ ст.</p> <p>Стан навколишнього середовища та проблеми охорони довкілля. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Екологічні проблеми початку ХХІ ст. Основні чинники та особливості релігійного життя України в умовах незалежності. Взаємовідносини державної влади та релігійних конфесій.</p> <p>Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці ХХ — на початку ХХІ</p>	<p>держави в Україні, зв'язки між ними та особливостями політичного й економічного життя;</p> <p><i>характеризує і пояснює</i> основні чинники, особливості й тенденції розвитку українського суспільства кінця ХХ — початку ХХІ □т.;</p> <p><i>висловлює і аргументує</i> власну точку зору щодо перспектив економічного, політичного і соціального розвитку України.</p>
2	Контрольна робота	
54	Всього	

В робочій навчальній програмі (ІІ варіант) навчальний заклад має право 1 / 3 від загального обсягу часу на вивчення предмета відвести на самостійну роботу студента.